

**НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕТИЧНИЙ КУЛЬТУРИ
СПІЛКУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ
МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ**

Сучасний етап розвитку професійної освіти передбачає якісну зміну підходів до визначення її змісту, а також посилення її професійно-етичної виховної спрямованості. Зміни, що відбуваються в українському суспільстві за останні роки, значно підвищили вимоги, які пред'являють до спеціалістів юридичного профілю. Усвідомлення необхідності взаєморозуміння і співпраці у правових питаннях з різними країнами світу, висока потреба в міжкультурній комунікації, забезпечення національної правової безпеки України, — все вище перелічене ініціює появу в системі вузівської освіти юристів нових напрямків професійної підготовки, орієнтованих на формування професійної компетентності, професійно-етичної культури спеціаліста. Тому одним з актуальних напрямків методичних досліджень, спрямованих на оптимізацію навчання іноземної мови, є пошук шляхів навчання ефективному мовному спілкуванню.

Об'єкт дослідження: професійна підготовка юриста у вузі.

Предмет дослідження: стилістична адекватність і логічність, а також формули мовленнєвого етикету англійської мови.

Мета дослідження: розробити ефективну модель формування основ професійно-етичної культури майбутнього юриста в процесі вивчення іноземної мови.

Державні освітні стандарти нового покоління вимагають від вищої школи вдосконалення підготовки фахівця, компетентного не тільки в професійному, а й в комунікативному, духовно-моральному, професійно-етичному відношенні. Незважаючи на те, що теза про необхідність навчання спілкуванню в курсі іноземної мови ніким в даний час не заперечується, важливість підвищення ефективності іншомовної комунікації акцентується, з нашої точки зору, недостатньо.

Модель процесу формування професійно-етичної культури юриста в процесі вивчення іноземної мови в умовах ВНЗ постає у вигляді цілісної системи, що включає в себе наступні компоненти: стилістична правильність (доречність) та логічність як найбільш важливі характеристики висловлювання, а також мовленнєвий етикет, що виступає в якості однієї з найважливіших стратегій спілкування.

Іноземна мова в вузі — засіб професійного зростання та підвищення творчої активності майбутніх фахівців. Тому комунікативна компетентність є необхідною для професійної підготовки майбутніх юристів. Комунікативна компетенція, формуючись у носія мови в

процесі соціалізації, дає йому можливість регулювати свою мовну поведінку відповідно до норм, прийнятих в даній мовній спільноті (Фаенова М. О. Компоненты культуры речевого общения// Принципы функционирования языка в обществе. 1990.). При цьому, будучи результатом стихійного процесу, комунікативна компетенція не дозволяє мовцеві в кожному конкретному комунікативному акті повною мірою досягати запланованого прагматичного результату, тобто здійснювати вплив на співрозмовника.

Культура спілкування включає й такий суттєвий компонент як культура мислення, що сприяє адекватному орієнтуванню суб'єкта мовлення в заданих умовах спілкування і дозволяє йому застосовувати закони правильного мислення (закони логіки) для досягнення цілей комунікації (Новое в зарубежной лингвистике. Когнитивные аспекты языка. 1988, вып. XXIII, с. 7).

У сучасній лінгвістичній літературі правильне з точки зору відповідності ситуації спілкування мовлення іменується «стилістично правильним», або «доречним» (Головин Б. Н. Основы культуры речи. 1988), в англійській термінології «acceptable» чи «appropriate» (Crystal D., Davy D Investigating English Style. 1986).

Зауважимо, що в реальній мовленнєвій діяльності стилістично доречне не обов'язково є нормативним. Так, наприклад, для англійської мови, за свідченням багатьох дослідників, вживання сленгу в мові освічених людей, які володіють літературною нормою — явище характерне (Joos M. The Five Clocks. 1962). Водночас, як відомо, сленг не має статусу літературної норми.

У поняття культури спілкування, як було зазначено вище, входить в якості обов'язкового компонента культура мислення. Вона визначається високим рівнем сформованості основних його характеристик: самостійності, продуктивності, гнучкості, критичності, логічності (Зимняя И. А. Речевая деятельность и речевое поведение в обучении иностранному языку. 1984), що в свою чергу накладає відбиток на ефективність мовленнєвої взаємодії.

Про необхідність розвитку логічного мислення як одного з найважливіших умов загальної культури вербальної комунікації пишуть багато дослідників (Апресян Г. З., Кириллов В. И., Одинцов В. В. та інші). Звівши воедино ті якості, які наводяться в різних роботах, ми можемо зробити висновок, що логічність мислення розуміється як послідовність, несуперечливість, обґрунтованість, доказовість викладу. Таким чином, логічне мислення, яке є однією із сторін культури мислення, відіграє надзвичайно важливу роль в культурному спілкуванні людей, сприяючи їх кращому взаєморозумінню, значною мірою визначаючи ефективність комунікації.

Аналіз проблеми дозволяє констатувати, що заняття з оволодіння стилістично адекватної промовою, що кардинально відрізняються від

існуючої практики вивчення мови, повинні сприяти підвищенню інтересу студентів, а тим самим більшої ефективності навчання. Також зміст навчання повинен включати цілий ряд відомостей, а саме: про логічні закони, основних операціях з поняттями, про правила доказу, можливих логічних помилок. У зв'язку з цим, з метою підвищення ефективності процесу формування культури спілкування юриста в умовах ВНЗ доцільно: здійснити перехід від розгляду на навчальних заняттях окремих питань професійної культури юриста — до цілісного, комплексного освоєння професійно-орієнтованих лінгвістичних знань і умінь, збагачення досвіду творчої діяльності щодо створення професійно-значущих типів висловлювання.

ЛАДЫНЕНКО А. П.

Национальный университет «Одесская юридическая академия»,
преподаватель кафедры иностранных языков

ИНОЯЗЫЧНОЕ ВКРАПЛЕНИЕ КАК СРЕДСТВО СОЗДАНИЯ ЛОКАЛЬНО-ТЕМПОРАЛЬНОЙ АТМОСФЕРЫ ПРОИСХОДЯЩЕГО В РАЗНОЖАНРОВЫХ ТЕКСТАХ

Одна из важнейших функций иноязычного вкрапления (ИВ) — это создание местного колорита и атмосферы происходящего. В этом случае ИВ-реалии помогают организовать хронотоп произведения. Так, атмосфера революционной России во многом передаётся у Джона Рида в тексте исторического характера «Десять дней, которые потрясли мир» (John Reed. *Tendaysthatshooktheworld*. 2006. — 374 с.) с помощью ИВ, большинство из которых представляют собой политические реалии того времени. Наиболее многочисленные группы последних составляют:

а) названия различных организаций, учреждений, политических групп: *Bolsheviki; theFabriechno-ZavodskiyeComitiet; Mensheviki; Yedinstvo; Trudoviki; Tsentroflot; theUprava* и др;

б) названия политических газет и журналов: *DieloNaroda; Izvestia; GolosSoldata; NarodnyTribun; NovayaRus; ZhivoeSlovo; RabotchiPut; Ryetch; UtroRossii;*

с) названия различных социальных и профессиональных групп: *barin,izvoshchiki, intelligentsia, gorodovoye, okhrana, tchinovniki;*

д) слова, которые указывают на расшатывание существующей государственной системы, на разрушение и хаос: *maradior, pogrom, provocatzia, vistyplenie;*

е) различные политико-административные термины: *siezd, presidium*и др.